

Голобородько Ярослав Володимирович,
здобувач кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності
Навчально-наукового інституту права ім. Володимира Великого
Міжрегіональної академії управління персоналом,
м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ ЗАХОДІВ У ПЕРІОД ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

У статті висвітлено особливості проведення масових заходів під час воєнного стану та розроблення пропозицій щодо уникнення жертв серед учасників масових заходів, а також пошкоджень місць проведення таких заходів. Наголошено, що масові заходи в період дії воєнного стану певною мірою є небезпечними, тому їх проведення пов'язане з ризиком для життя і здоров'я громадян. Найбільш захищеними під час проведення масових заходів у цей період можна вважати проведення таких заходів у відповідних приміщеннях, наприклад, у метро тощо. Зроблено висновок, що органами державної влади передбачені досить чіткі умови проведення масових заходів під час воєнного стану.

Ключові слова: воєнний стан, масові заходи, організація охорони публічного порядку та публічної безпеки, організація проведення масових заходів, нові види масових заходів, адміністрування проведення масових заходів.

Стан вивчення проблеми питання щодо проведення масових заходів неодноразово розглядався в науковій літературі [2, 3, 4, 5]. Було зроблено відповідні спроби класифікації масових заходів і розроблено конкретні заходи щодо забезпечення громадського порядку та громадської безпеки під час їх проведення. Окремі дослідники висвітлювали питання щодо сутності масових заходів та їх організації [6]. Крім того, запропоновано різні підходи до класифікації масових заходів [3].

Разом з тим, усі ці питання розроблялися в умовах нормального життя країни. На сьогодні, звичайно, всі висвітлені аспекти проведення масових заходів не можуть бути застосовані. В країні йде повномасштабна війна і питання щодо масових заходів має бути врегульовано відповідним чином.

Передусім, мабуть, необхідно визначити, які масові заходи можуть проводитися у період дії режиму воєнного стану. На нашу думку, до масових заходів можна віднести лише їхні окремі види.

До заходів, які можуть бути проведені під час воєнного стану, можна віднести:

- культурні, концерти, виступи окремих артистів, кіносеанси, виставки тощо;
- наукові семінари, конференції та симпозіуми;
- організаційні, різноманітні збори громадян, наприклад, з метою надання благодійної допомоги, проведення евакуації чи інших заходів, таких як важливі питання діяльності місцевого самоуправління та низка інших;

- політичні збори окремих партійних осередків та агітаційні виступи представників різних партій, проте вони здебільшого заборонені;

- соціальні заходи такі як весілля або похорони, осіб, які загинули у війні з загарбниками;

- окремі релігійні масові заходи, такі як походи, святкування релігійних свят тощо.

До масових заходів, відносяться також і проведення окремих освітніх чи інших заходів, які проводяться у цей період.

Як визначено в Конституції України, громадяни мають право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації. Це є правом громадян. Разом з тим, відповідними нормативними актами встановлено, що про проведення різноманітних масових заходів організатори мають завчасно сповіщати органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування [1].

Проте зараз в країні оголошено воєнний стан, йде війна, тому проведення масових заходів є досить проблематичним. Крім того відповідно до статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [7] військове командування разом із військовими адміністраціями можуть самостійно або із залученням органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування запроваджувати та здійснювати **тимчасово**, на період дії правового режиму воєнного стану, **обмеження** конституційних прав і свобод людини і громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб. Відповідне обмеження також визначене і в Указі Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» [8].

Відповідно до Протоколу оперативного штабу Ради оборони Київської області № 145 від 07.07.2022 [9], стосовно масових заходів було прийнято рішення, що проведення їх можливе, насамперед, лише у виключних випадках. Крім того, їх проведення має бути письмово погоджене з представниками місцевої влади не пізніше ніж за п'ять робочих днів до дня проведення заходу.

У постанові зазначеного протоколу також вказано, що :

- особи, які планують проводити масові заходи, повинні письмово повідомляти про намір проведення того чи іншого масового заходу відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування. Крім того, в усіх областях і районах уведено військові адміністрації, це також передбачає, що організаторам масових заходів необхідно повідомляти і керівництво військових адміністрацій.

На сьогодні повідомлення про проведення масових заходів слід подавати до органів місцевої влади, а в більшості випадків – до військової адміністрації району. При цьому у повідомленні необхідно чітко вказати межі проведення та місце проведення масового заходу.

Слід зазначити, що окремі масові заходи можуть бути заплановані для проведення на території кількох населених пунктів. Наприклад, це стосується релігійних походів. У таких випадках повідомлення подається до кожної військової (державної) адміністрації.

Особлива увага приділяється формі повідомлення. У зазначеному повідомленні можуть бути відображені такі аспекти:

- дата проведення масового заходу, тривалість його проведення, час початку і час закінчення;

- обов'язково має бути висвітлена мета організації та проведення масового заходу;
- необхідно також вказати чітко місце провадження масового заходу;
- організатори повинні вказати також приблизну кількість учасників, які будуть брати участь у масових заходах;

З метою чіткого контролю за проведенням таких масових заходів у повідомленні мають бути відображені всі відомості стосовно організатора або організаторів зазначених заходів. Вказуються всі особисті дані організатора чи організаторів, їх номери телефонів, їх приналежність до громадських організацій чи політичних партій.

Обов'язковим є також пункт про те, чи будуть використовуватися під час масового заходу відповідні засоби підсилювачів звуку, створення тимчасових споруд та різноманітні спортивні заходи.

Особлива увага звертається також на аспекти, яких слід дотримуватися під час дії воєнного стану. До них відносяться:

- дотримання заходів світломаскування, щоб не викликати можливості нанесення ударів з повітря;
- дотримання учасниками масового заходу відповідного рівня публічного порядку та публічної безпеки;
- обов'язкове дотримання учасниками та організаторами Правил пожежної безпеки в Україні, затверджені відповідними нормативними актами [10];
- попередження організаторів масових заходів про наявність на місці проведення масового заходу чи на певній території відповідних захисних споруд чи укриттів у разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» [11];
- попередження організаторів та учасників масових заходів про невисвітлення як самих заходів, так і результатів у мережі Інтернет та соціальних мережах з метою дотримання безпеки для громадян у місці їх проведення.

У зазначеному Порядку проведення масових заходів на території Київської області в умовах воєнного стану поставлено завдання виконавчим органам державної влади, а також військовим адміністраціям терміново розглядати подання стосовно проведення масових заходів та приймати відповідні рішення

Крім того, районні військові адміністрації та інші органи державної влади повинні невідкладно після отримання повідомлення про проведення мирного зібрання інформувати Київську обласну військову адміністрацію та місцеві органи Національної поліції України, Державної служби з надзвичайних ситуацій.

У зазначеній інформації передбачено визначення мети, дати, місця проведення та орієнтовної кількості учасників заходу не пізніше ніж за добу до проведення заходу.

З метою забезпечення безпеки учасників масового заходу необхідно визначити місця для укриття зазначених учасників у разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» та розрахувати можливість розміщення всіх учасників.

Таким чином, можна констатувати, що органами державної влади передбачені досить чіткі умови проведення масових заходів під час воєнного стану, але, на нашу думку, є необхідність зробити окремі доповнення та зміни у зазначений порядок.

1. Передусім необхідно використовувати можливості засобів масової інформації та соціальних мереж з метою зменшення проведення масових заходів у період воєнного стану;

© Holoborodko Yaroslav, 2023

2. Передбачити додаткові заходи щодо забезпечення безпеки учасників масових заходів насамперед з метою попередження визначення геолокації місця проведення масового заходу заборонити висвітлення ходу масового заходу у засобах масової інформації та соціальних мережах;

3. Мабуть, доцільним є також інформування не тільки військових адміністрацій, а й підрозділів Національної поліції та Служби безпеки України з метою недопущення відповідних провокацій під час проведення масових заходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. *Заросило В.В.* Адміністративно-правове забезпечення проведення масових заходів в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. К., 2011. 216 с.
3. *Березан В.М.* Адміністративно-правове забезпечення охорони громадського порядку та громадської безпеки під час проведення масових заходів: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. К., 2014. 287 с.
4. *Возник М.В.* Організаційно-правові засади управління органів внутрішніх справ при забезпеченні масових заходів: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. К., 2010. 188 с.
5. *Мартишко А.Ю.* Адміністративно-правове забезпечення охорони громадського порядку ОВС під час проведення спортивних заходів: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. К., 2010. 248 с.
6. *Яременко А.О.* Щодо визначення поняття масових заходів. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2006. № 34. С. 32–38.
7. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2015. № 28. Ст. 250.
8. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення: 12.04.2023).
9. Про проведення масових заходів на території Київської області в умовах правового режиму воєнного стану URL: <https://zotg.gov.ua/pro-provedennya-masovyh-zahodiv-na-terytoriyi-kyuyivskoyi-oblasti-v-umovah-pravovogo-rezhymu-voennogo-stanu/> (дата звернення: 12.04.2023).
10. Про затвердження правил пожежної безпеки: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/352204___744300 (дата звернення: 12.04.2023).
11. Порядок дій під час оголошення повітряної тривоги. URL: <https://www.google.com/search?q=%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F+%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%80%D1%8F%D0%BD%D0%B0+%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%B0&oq=%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F+%D1%81%D0%B8%D0%B3%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%83&aqs=chrome.2.69i57j0i546l5.17995j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8> (дата звернення: 12.04.2023).

REFERENCES

1. Konstytutsiia Ukrainy. "Constitution of Ukraine". Verkhovna Rada information. 1996. №. 30. Art. 141 [in Ukrainian].
2. *Zarosylo V.V.* (2011). Administratyvno-pravove zabezpechennia provedennia masovykh zakhodiv v Ukrainy. "Administrative and legal provision of mass events in Ukraine": thesis ... Candidate of Juridical Sciences: 12.00.07. K. 216 p. [in Ukrainian].
3. *Berezan V.M.* (2014). Administratyvno-pravove zabezpechennia okhorony hromadskoho poriadku ta hromadskoi bezpeky pid chas provedennia masovykh zakhodiv. "Administrative and

© Holoborodko Yaroslav, 2023

legal protection of public order and public safety during mass events”: thesis ... Candidate of Juridical Sciences: 12.00.07. K. 287 p. [in Ukrainian].

4. *Voznyk M.V.* (2010). Orhanizatsiino-pravovi zasady upravlinnia orhaniv vnutrishnikh sprav pry zabezpechenni masovykh zakhodiv. “Organizational and legal principles of management of internal affairs bodies in the provision of mass events”: diss. ... Candidate of Juridical Sciences: 12.00.07. K. 188 p. [in Ukrainian].

5. *Martyshko A.Yu.* (2010). Administratyvno-pravove zabezpechennia okhorony hromadskoho poriadku OVS pid chas provedennia sportyvnykh zakhodiv. “Administrative and legal provision of protection of public order of the Ukrainian Armed Forces during sports events”: diss. ... Candidate of Juridical Sciences: 12.00.07. K. 248 p. [in Ukrainian].

6. *Yaremenko A.O.* (2006). Shchodo vyznachennia poniattia masovykh zakhodiv. “Regarding the definition of the concept of mass events”. Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs. №. 34. P. 32–38 [in Ukrainian].

7. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu. “On the legal regime of martial law”: Law of Ukraine dated May 12, 2015 №. 389-VIII. Information of the Verkhovna Rada (VVR). 2015. №. 28. Art. 250 [in Ukrainian].

8. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini. “On the introduction of martial law in Ukraine: Decree of the President of Ukraine, dated 24.02.2023, №. 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (Date of Application: 12.04.2023) [in Ukrainian].

9. Pro provedennia masovykh zakhodiv na terytorii Kyivskoi oblasti v umovakh pravovoho rezhymu voiennoho stanu. “On the holding of mass events on the territory of Kyiv region under the legal regime of martial law URL: <https://zotg.gov.ua/pro-provedennya-masovyh-zahodiv-na-terytoriyi-kyivskoyi-oblasti-v-umovah-pravogogo-rezhymu-voyennogo-stanu/> (Date of Application: 12.04.2023) [in Ukrainian].

10. Pro zatverdzhennia pravyl pozhezhnoi bezpeky. “On approval of fire safety rules. Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated December 30, 2014, №. 1417. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/352204__744300 (Date of Application: 12.04.2023) in Ukrainian].

11. Poriadok dii pid chas oholoshennia povitrianoi tryvohy. “Procedure for announcing an air alert”. URL: <https://www.google.com/search?q=%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F+%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%80%D1%8F%D0%BD%D0%B0+%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%B0&aq=chrome.2.69i57j0i54615.17995j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8>. (Date of Application: 12.04.2023) [in Ukrainian].

UDC 351.862.21

Holoborodko Yaroslav,

Applicant of the Department of the Educational and Scientific Institute of Law. Prince Vladimir the Great of the Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv, Ukraine

PECULIARITIES OF CONDUCTING MASS GATHERINGS UNDER THE LEGAL REGIME OF MARTIAL LAW IN UKRAINE

The issue of protecting public order and public safety during martial law and the need to prevent various illegal manifestations is of great importance. In addition, provocateurs may be trained among persons participating in mass events who can use certain aspects of mass events to destabilize the situation.

© Holoborodko Yaroslav, 2023

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2023.2\(60\).7](https://doi.org/10.36486/np.2023.2(60).7)

Issue 2(60) 2023

<http://naukaipravookhorona.com/>

Mass events today cannot but be covered in mass media, as well as social networks and the Internet. Quite often, mass events are used as a b

asis for the organization of special information and propaganda operations and highlighting of those problems that to some extent occur in the preparation and holding of mass events.

Today, in most oblasts of Ukraine, relevant resolutions and other documents have been adopted with the aim of streamlining mass events during martial law.

Moreover, today there are new types of mass events that did not exist in peacetime. These measures include the mass evacuation of the population from regions subject to shelling by the army of the Russian Federation, which is carried out according to the relevant decisions of state bodies.

In addition, the organization of providing assistance to persons who need such assistance and who lost their housing or means of livelihood during hostilities can also be attributed to mass measures.

Quite often, mass events include the organization of funerals for those who died at the front in the war with the occupiers.

The Constitution of Ukraine states that citizens have the right to gather peacefully, without weapons, and hold meetings, rallies, marches, and demonstrations, which executive authorities or local self-government bodies are notified of in advance [1]. The specified legal norm is valid only in peacetime. Currently, Ukraine is at war with the Russian Federation, which does not follow any norms or rules, so mass events must be regulated taking into account the state of martial law.

In general, mass events during the period of martial law are to a certain extent dangerous and therefore their conduct is associated with a risk to the life and health of citizens. The most protected during mass events during this period can be considered the holding of such events in appropriate premises, for example, in the subway, etc.

The purpose of the article is to highlight the features of mass events during martial law and to develop proposals for avoiding victims among participants of mass events, as well as damage to the places where such events are held.

Keywords: martial law, mass events, organization of public order and public safety, organization of mass events, new types of mass events, administration of mass events.

Отримано 14.06.2023